مقاله پژوهشی

بررسی وضعیت کارآفرینی در دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

محمد امین بهرامی [۱،۲]، فاطمه سپاسه [۳]، محمد مهدی کیانی [۴]، حکیمه یاقوتی [۵]، مرضیه صالحی [۶]، خاطره خانجانخانی [۷*]

[۱] دانشیار، مرکز تحقیقات مدیریت بیمارستانی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۲] دانشیار، گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۳] دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۴] دانشجوی دکتری سیاستگذاری سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، تهران، ایران

[۵] کارشناس مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۶] دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، شیراز، ایران

[۷] کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

* **نویسنده مسؤول:** خاطره خانجانخانی
kh.khanjankhani@gmail.com

ارجاع: بهرامی محمد امین، سپاسه فاطمه، کیانی محمد مهدی، یاقوتی حکیمه، صالحی مرضیه، خانجانخانی خاطره. بررسی وضعیت کارآفرینی در دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد. راهبردهای مدیریت در نظام سلامت ۱۳۹۶؛ ۲(۲): ۸۷-۷۹.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۲/۱۸
تاریخ اصلاح نهایی: ۱۳۹۶/۰۳/۰۱
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۳/۲۲

چکیده

زمینه و هدف: امروزه نقش مهم کارآفرینی به عنوان یک پدیده مهم اقتصادی بر کسی پوشیده نیست. از آنجا که هر اجتماعی درگیر تولید ثروت، توسعه فناوری و اشتغال مولد است، بایستی توجه ویژه‌ای به مقوله کارآفرینی داشته باشد. در این راستا، مطالعه حاضر با هدف بررسی وضعیت کارآفرینی دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام شد.

روش پژوهش: پژوهش حاضر تحلیلی بود و به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۳ انجام شد. جامعه مورد مطالعه را کلیه دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در مقطع تحصیلی کارشناسی (در قالب سرشماری) تشکیل دادند. همچنین به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه استانداردی استفاده شد که روایی و پایایی آن قبلاً به اثبات رسیده است. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS 16 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: از میان ابعاد کارآفرینی، بیشترین و کمترین میانگین و انحراف معیار به ترتیب مربوط به بعد کنترل درونی ۰/۵۹ ± ۳/۹۳ و بعد ریسک‌پذیری ۰/۶۱ ± ۳/۲۰ بوده است. بر اساس ضریب همبستگی پیرسون رابطه معناداری بین بعد ریسک‌پذیری و ابعاد استقلال‌طلبی (p = ۰/۰۰۱)، توفیق طلبی (p = ۰/۰۰۱) و کنترل درونی (p = ۰/۰۰۳) مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: از آنجا که دانشجویان از عزم و اراده خوبی برخوردار هستند، از طریق آموزش کارآفرینی به ویژه آموزش‌های رفتاری، می‌توان روحیه خلاقیت، انگیزه توفیق طلبی، خطرپذیری و استقلال‌طلبی را در آن‌ها تقویت کرد. بنابراین، هدف آموزش‌های کارآفرینی باید انتقال دانش، ایجاد مهارت و نیز نگرش‌های کارآفرینانه در دانشجویان باشد.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، دانشجو، مدیریت، دانشگاه، علوم پزشکی

کاربرد مدیریتی: شناسایی میزان کارآفرینی در بین دانشجویان کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و کاربرد نتایج این مطالعه به منظور تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در راستای بهبود این مؤلفه

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

مقدمه

با افزایش جمعیت جهان و بالا رفتن امید به زندگی، اهمیت منابع مالی و زمان صرف شده در مراقبت‌های بهداشتی نیز افزایش یافته است (۱). از طرفی، چالش‌های کارآفرینی نیز به نگرانی مهمی تبدیل‌شده است (۲). کلمه کارآفرینی (entrepreneurship) از ریشه فرانسوی (entrepreneur) به معنای «متعهد شدن» نشأت گرفت. تعاریف مختلفی از کارآفرینی ذکر شده است. در تعریفی از کرزنر، کارآفرینی آگاهی از فرصت‌های سودآور کشف نشده تعریف شده است (۳). واژه نامه دانشگاهی وبستر نیز کارآفرین را کسی می داند که متعهد می شود تا خطرات یک اقدام اقتصادی را سازماندهی و اداره کند (۴). از نظر میلر، یک بنگاه کارآفرین، بنگاهی است که ضمن شرکت در نوآوری بازار و شروع کسب و کاری پر خطر، نخستین شرکتی است که دست به نوآوری پیش‌نگرانه زده و رقبای خود را پشت سر می‌گذارد (۵).

تفاوت‌هایی که در تعاریف کارآفرینی دیده می شود، نشان دهنده گستردگی و اهمیت موضوع و همچنین پویایی آن می باشد. کارآفرینی شامل ۵ بعد توفیق طلبی (تمایل فرد به کسب هدف بر اساس مجموعه‌ای از عالی ترین معیارها)، استقلال‌طلبی (اجتناب از کنترل شدن توسط دیگران در انجام کارها)، ریسک‌پذیری (تمایل به انجام کارهایی است که احتمال شکست دارند)، کنترل درونی (نسبت دادن رویدادهای زندگی به نتایج برنامه‌ها و فعالیت‌ها (نه شانس و اقبال) و خلاقیت (به کار گیری توانایی‌های ذهنی برای ایجاد یک فکر یا مفهوم جدید) می باشد. ترویج کارآفرینی باهدف ایجاد یک اقتصاد سالم حائز اهمیت است؛ چراکه کارآفرینان، باعث توسعه اقتصادی می شود (۶).

امروزه تغییرات عظیمی تکنولوژی، تغییرات محیط زیست و حوزه‌های سرمایه گذاری و غیره، اهمیت تصمیم گیری درباره کارآفرینی را افزایش داده است (۲)؛. از این رو، اهمیت ابداع، نوآوری و تولید محصولات نوظهور با فرایندها و روش‌های جدید بیش از پیش اهمیت می یابد (۷). دور از ذهن نیست که سازمان‌های بهداشتی و درمانی نیز برای حفظ موقعیت کسب و کار خود به کارآفرینی نیاز پیدا کنند (۱). بنابراین می‌توان انتظار داشت عدم توجه به کارآفرینی در این سازمان‌ها، می‌تواند زمینه‌ساز چالش‌های بی‌شماری باشد (۲).

بنابر عقیده صاحب نظران بهداشت و درمان ایران، زمینه‌های کارآفرینی زیادی برای دارندگان حرفه‌های بهداشتی، درمانی وجود دارد. زمانی که تعداد زیادی از تحصیل کرده‌های حرفه‌های بهداشتی و درمانی از جمله دانش آموختگان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در انتظار اشتغال به کار مانده اند، کارآفرینی می تواند به عنوان یکی از راهکارهای جدی در دستور کار مدیران، برنامه ریزان و سیاست گذاران حوزه بهداشت و درمان دانشگاه‌های علوم پزشکی قرار گیرد (۸). همچنین آموزش و ترویج کارآفرینی به رشته یا دانشکده خاصی اختصاص ندارد، بلکه می تواند در تمام رشته ها و مقاطع اجرا شود (۹،۱۰).

برخی از پژوهشگران در پژوهش‌های خود به اهمیت قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان، نگرش‌ها و ویژگی‌های آنان پرداخته اند از جمله: پژوهش یارایی (۱۳۸۳) با بررسی برخی روحیات کارآفرینی در بین دانشجویان و مقایسه آن با مدیران صنایع، نشان داد سطح کلی روحیه کارآفرینی دانشجویان مورد مطالعه بسیار پایین است (۱۱). هزار جریبی (۱۳۸۲) نیز در پژوهش خود بر روی شاغلان و دست‌اندرکاران مطبوعاتی و نشریات کشور، نشان داد بین کارآفرینی و دوره‌های آموزشی، مهارت فردی، انگیزه فردی، ریسک پذیری، نیاز به توفیق طلبی و خلاقیت رابطه معنی‌داری وجود دارد (۱۲) . جعفری‌مقدم و اعتمادی (۱۳۸۸) نیز با بررسی بر روی دانش‌آموختگان کارآفرینی دانشگاه تهران نشان دادند ویژگی های شخصیتی دانشجویان کارآفرینی نسبت به ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی ۲ سال پس از ورود به دانشگاه تغییر مثبت داشته است (۱۳).

برخی از پژوهشگران نیز مؤلفه‌های کارآفرینی را مورد تحقیق و پژوهش قرار داده اند: قاسم نژاد مقدم (۱۳۸۹)، به این نتیجه رسید که میزان خلاقیت دانشجویان گروه فنی، مهندسی و علوم پایه از دانشجویان گروه علوم انسانی بیشتر است (۱۴). تقی زاده و همکاران (۱۳۸۶) نیز نشان دادند مؤلفه های رسمی بودن، تمرکز و تخصصی بودن بر روی کارآفرینی سازمانی تاثیر مثبت و معنی داری دارد (۱۵). گیو (۲۰۰۶) در پژوهش خود بر روی مدیران سازمان‌های بهداشتی نشان داد بین

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

میانگین روحیه کارآفرینی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد (۱۶). شرط لازم برای توسعه کارآفرینی در حوزه سلامت، برخورداری دانشجویان از روحیه کارآفرینی است.

با توجه به اهمیت کارآفرینی در حوزه بهداشت و درمان، این پژوهش با هدف بررسی وضعیت کارآفرینی در ابعاد توفیق طلبی، استقلال‌طلبی، ریسک‌پذیری، خلاقیت و کنترل درونی در بین دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام شد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۳ انجام گرفت. جامعه این پژوهش را کلیه دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد در مقطع تحصیلی کارشناسی تشکیل داد. در این پژوهش به دلیل محدود بودن جامعه، نمونه‌گیری صورت نگرفت و داده‌ها در قالب سرشماری جمع‌آوری شد (n = ۸۰). به دلیل عدم دسترسی به جامعه پژوهش، پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی (رایانامه) به گروه هدف ارسال شد. جهت اطمینان از دسترسی همگان به پرسشنامه مذکور، لینک پرسشنامه در سایت گروه در دسترس دانشجویان قرار گرفت. همچنین برای بالا بردن نرخ بازگشت پرسشنامه‌ها در ۲ نوبت، از طریق سامانه پیامکی دانشکده اطلاع‌رسانی شد.

ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه‌ای استاندارد بود که از مطالعه سیادت و همکاران (۱۳۹۱) در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (۱۷) بهره گیری شد. روایی این پرسشنامه در مطالعه سیادت بررسی و پایایی آن نیز α = ۰/۸۰ محاسبه شده است. سؤالات این پرسشنامه مشتمل بر ۲ بخش اطلاعات جمعیت شناختی (جنسیت، مقطع تحصیلی، وضعیت تأهل، محل زندگی (بومی و غیربومی)) و روحیه کارآفرینی دانشجویان با ۵۰ گویه بود. پاسخ دهی به سؤالات وضعیت کارآفرینی با توجه به دسته‌بندی ۵ بعدی مک کله لند (استقلال‌طلبی، توفیق طلبی، ریسک‌پذیری، خلاقیت و کنترل درونی) برحسب مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از خیلی کم (۱ امتیاز) تا خیلی زیاد (۵ امتیاز) بوده است. امتیاز ۳ به عنوان میانگین وزنی مقیاس در نظر گرفته شد. نمره کل پرسشنامه نمایانگر روحیه کارآفرینی بود.

داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS 16 و آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t و آزمون t نمونه مستقل) تحلیل شد. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، جهت ارسال پیامک، از سامانه پیامکی دانشگاه استفاده شد تا حداقل سوء استفاده از شماره تلفن‌ها صورت گیرد و جهت رفاه حال دانشجویان از برقراری تماس تلفنی با آن‌ها اجتناب و اطلاع‌رسانی صرفاً از طریق پیامک و وب‌سایت گروه انجام شد. همچنین این مطالعه، در تاریخ ۱۳۹۳/۳/۲۸ در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد مورد تأیید قرار گرفته است و تمام موارد اخلاقی طبق بیانیه هلسنیکی در آن رعایت شد.

یافته‌ها

از بین ۸۰ رایانامه ارسال‌شده، ۷۴ رایانامه پاسخ داده شد (نرخ پاسخ‌دهی ۹۲/۵ درصد). بر اساس یافته‌های حاصل از مطالعه، ۷۸ درصد شرکت کنندگان زن بودند. ۷۱/۶۰ درصد مجرد و ۶۴/۹۰ درصد نیز بومی بودند.

همچنین، از بین ابعاد کارآفرینی، مؤلفه کنترل درونی بیشترین و ریسک پذیری کمترین میانگین و انحراف معیار را به دست آوردند (۰/۵۹ ± ۳/۹۳ در مقابل ۰/۶۱ ± ۳/۲۰). میانگین کل کارآفرینی نیز (۰/۴۵ ± ۳/۵۹) به دست آمد. (جدول ۱)

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار ابعاد کارآفرینی در جامعه مورد مطالعه

بعد	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	انحراف معیار ± میانگین
ریسک‌پذیری	۲/۰۰	۵/۰۰	۳/۲۰ ± ۰/۶۱
استقلال پذیری	۱/۹۰	۵/۰۰	۳/۷۷ ± ۰/۷۲
توفیق طلبی	۲/۲۰	۴/۹۰	۳/۶۰ ± ۰/۵۶
خلاقیت	۱/۶۴	۵/۰۰	۳/۴۵ ± ۰/۶۵
کنترل درونی	۱/۸۹	۴/۸۹	۳/۹۳ ± ۰/۵۹
کارآفرینی کل	۲/۱۲	۴/۵۶	۳/۵۹ ± ۰/۴۵

با بررسی همبستگی ۲ به ۲ ابعاد کارآفرینی، بین ریسک‌پذیری با ابعاد استقلال طلبی (p = ۰/۰۰۱)، توفیق طلبی (p = ۰/۰۰۱) و کنترل درونی (p = ۰/۰۰۳) رابطه‌ی معنا داری مشاهده شد. استقلال طلبی علاوه بر معناداری با ریسک‌پذیری (p = ۰/۰۰۱)، با توفیق طلبی (p = ۰/۰۰۱) و کنترل درونی (p = ۰/۰۰۳) نیز رابطه‌ای معنادار داشت. رابطه توفیق طلبی نیز با سایر ابعاد معنادار شد (p = ۰/۰۰۱). در خصوص بعد خلاقیت، رابطه معناداری با ابعاد توفیق طلبی (p = ۰/۰۰۱) و کنترل درونی (p = ۰/۰۰۱) دیده شد (جدول۲).

جدول ۲: بررسی همبستگی بین ابعاد کارآفرینی در جامعه مورد مطالعه

ابعاد	ریسک‌پذیری	استقلال‌طلبی	توفیق طلبی	خلاقیت	کنترل درونی
ریسک‌پذیری	-	۰/۰۰۱ **	۰/۰۰۱ **	۰/۷۵۳	۰/۰۰۳ **
استقلال‌طلبی	۰/۰۰۱ **	-	۰/۰۰۱ **	۰/۰۶۱	۰/۰۰۳ **
توفیق طلبی	۰/۰۰۱ **	۰/۰۰۱ **	-	۰/۰۰۱ **	۰/۰۰۱ **
خلاقیت	۰/۷۵۳	۰/۰۶۱	۰/۰۰۱ **	-	۰/۰۰۱ **
کنترل درونی	۰/۰۰۳ **	۰/۰۰۳ **	۰/۰۰۱ **	۰/۰۰۱ **	-

* آزمون ضریب همبستگی پیرسون
** معنادار در سطح معناداری ۰/۰۵ > p

در ادامه به مقایسه میانگین ابعاد کارآفرینی بر اساس متغیرهای دموگرافیک، به ترتیب جنسیت و محل زندگی (جدول۳)، وضعیت تأهل و بازه سنی (جدول۴) پرداخته شده است.

جدول ۳: مقایسه میانگین ابعاد کارآفرینی بر اساس متغیر جنسیت و محل زندگی

بعد	جنسیت			محل زندگی		
	انحراف معیار ± میانگین		مقدار p *	انحراف معیار ± میانگین		مقدار p *
	مرد	زن		بومی	غیربومی	
ریسک‌پذیری	۳/۴۶ ± ۰/۵۸	۳/۱۳ ± ۰/۵۱	۰/۰۰۲ **	۳/۱۳ ± ۰/۵۰	۳/۳۳ ± ۰/۷۶	۰/۰۲۸ **
استقلال پذیری	۳/۸۰ ± ۰/۲۷	۳/۷۷ ± ۰/۷۳	۰/۸۵۲	۳/۷۸ ± ۰/۶۷	۳/۷۶ ± ۰/۸۳	۰/۱۴۱
توفیق طلبی	۳/۶۱ ± ۰/۴۲	۳/۶۰ ± ۰/۶۰	۰/۳۴۳	۳/۴۸ ± ۰/۵۵	۳/۸۱ ± ۰/۵۳	۰/۹۵۷
خلاقیت	۳/۴۶ ± ۰/۶۸	۳/۴۷ ± ۰/۶۵	۰/۷۹۰	۳/۳۹ ± ۰/۶۰	۳/۶۱ ± ۰/۷۳	۰/۳۶۹
کنترل درونی	۳/۹۸ ± ۰/۵۳	۳/۹۱ ± ۰/۶۱	۰/۵۳۶	۳/۹۰ ± ۰/۵۸	۳/۹۷ ± ۰/۶۲	۰/۳۲۹
کارآفرینی کل	۳/۶۵ ± ۰/۳۶	۳/۵۷ ± ۰/۴۷	۰/۳۹۶	۳/۵۳ ± ۰/۴۳	۳/۶۹ ± ۰/۴۷	۰/۳۳۰

* آزمون t و آزمون t نمونه مستقل
** معنادار در سطح معناداری ۰/۰۵ > p

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

بر اساس نتایج جدول ۳، تنها بین ریسک‌پذیری و جنسیت رابطه معناداری مشاهده شد (p = ۰/۰۰۲). با این‌حال در میانگین ۲ گروه تفاوت قابل توجهی دیده نشد. همچنین از بین ابعاد کارآفرینی، تنها بین ریسک‌پذیری و محل زندگی رابطه ای معناداری دیده شد (p = ۰/۰۲۸). با این حال در میانگین ۲ گروه تفاوت قابل توجهی دیده نشد.

جدول۴: مقایسه میانگین ابعاد کارآفرینی بر اساس وضعیت تأهل و بازه سنی

بعد	وضعیت تاهل		مقدار * p	بازه سنی		مقدار * p
	انحراف معیار ± میانگین			انحراف معیار ± میانگین		
	مجرد	متأهل		≥ ۲۱	< ۲۱	
ریسک‌پذیری	۳/۴۶ ± ۰/۶۳	۳/۶۴ ± ۰/۵۴	۰/۶۹۲	۳/۲۳ ± ۰/۵۱	۳/۲۸ ± ۰/۶۹	۰/۰۶۷
استقلال پذیری	۳/۹۲ ± ۰/۷۱	۳/۹۳ ± ۰/۷۰	۰/۶۹۸	۳/۷۸ ± ۰/۶۸	۳/۸۴ ± ۰/۷۱	۰/۶۴۰
توفیق طلبی	۳/۴۰ ± ۰/۵۷	۳/۴۹ ± ۰/۵۴	۰/۷۷۷	۳/۶۲ ± ۰/۴۵	۳/۷۲ ± ۰/۵۹	۰/۱۱۳
خلاقیت	۳/۴۷ ± ۰/۷۲	۳/۶۵ ± ۰/۴۶	۰/۱۱۳	۳/۴۰ ± ۰/۵۵	۳/۶۵ ± ۰/۷۱	۰/۳۵۰
کنترل درونی	۳/۵۲ ± ۰/۶۱	۳/۸۷ ± ۰/۵۴	۰/۹۴۷	۴/۰۰ ± ۰/۴۹	۴/۰۱ ± ۰/۵۰	۰/۹۶۶
کارآفرینی کل	۳/۰۳ ± ۰/۴۶	۳/۲۷ ± ۰/۴۰	۰/۴۱۴	۳/۶۰ ± ۰/۳۸	۳/۶۹ ± ۰/۴۵	۰/۴۱۶

* آزمون t و آزمون t نمونه مستقل
** سطح معناداری p < ۰/۰۵

همان طور که جدول ۴ نشان می‌دهد، هیچ رابطه معناداری بین ابعاد کارآفرینی با متغیر وضعیت تأهل و بازه سنی مشاهده نشد.

بحث

از بین ابعاد کارآفرینی در گروه مورد مطالعه، مؤلفه کنترل درونی بیشترین و ریسک پذیری کمترین میانگین و انحراف معیار را به دست آوردند اما به طورکلی تفاوت فاحشی بین میانگین و انحراف معیار ابعاد کارآفرینی در جامعه مورد مطالعه مشاهده نشد. در پژوهشی که زالی و همکاران (۱۳۸۶) با هدف کارآفرینی دانشجویان دانشگاه مازندران انجام دادند، نشان دادند در مرحله راه‌اندازی و توسعه کسب وکار، مهمترین شایستگی کارآفرینان دانشگاهی، توفیق طلبی آن‌ها است (۱۸) که با پژوهش حاضر همخوانی نداشت. این مطالعه نشان داد مهمترین شایستگی دانشجویان مورد مطالعه، کنترل درونی آن‌ها است و حفظ و تقویت این ویژگی در بین دانشجویان می‌تواند گامی مهم در ایجاد و تقویت روحیه کارافرینانه در آن‌ها باشد.

ویژگی ریسک‌پذیری نیز در دانشجویان نسبتاً کم بود. سیادت و همکاران (۱۳۹۱) به این نتیجه رسیدند که میانگین مؤلفه ریسک پذیری در مقایسه با سایر مؤلفه‌ها کمتراست(۱۷) که با مطالعه حاضر همخوانی داشت. تشویق دانشجویان به انتخاب اهداف سخت، اهمیت ندادن به امنیت شغلی و عدم علاقه به جمع‌آوری همه اطلاعات لازم برای تصمیم‌گیری از جمله اقدامات رفتاری برای بهبود ویژگی خطرپذیری دانشجویان است.

در این مطالعه میانگین نمره کارآفرینی ۰/۴۵ ± ۳/۵۹ به دست آمد. بدری و همکاران (۱۳۸۰) در پژوهشی با هدف تعیین میزان قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه دانشجویان (شامل استقلال‌طلبی، کنترل درونی، انگیزه پیشرفت و خلاقیت) بالاتر از میانگین است (۱۹) که با مطالعه حاضر همخوانی دارد. با توجه به اینکه در این پژوهش، امتیاز ۳ به عنوان میانگین وزنی مقیاس در نظر گرفته شد، نتایج پژوهش نشان دهنده این است که کارآفرینی دانشجویان مورد بررسی کمی بالاتر از سطح میانگین است که نتیجه قابل قبولی است.

در مطالعه‌ی حاضر بین بعد ریسک پذیری و جنسیت رابطه معناداری وجود داشت و در مردان بیشتر از زنان بود که با پژوهش قاسم‌نژاد مقدم (۱۳۸۹) همخوانی داشت (۱۴). به نظر می‌رسد از آنجا که مردان مسئول تأمین معاش خانواده هستند و ممکن است به کسب تجربه در مشاغل مختلف نیاز داشته باشند، بالا بودن ریسک پذیری در مردان قابل توجیه است. همچنین در این مطالعه بین ابعاد کارآفرینی و متغیر وضعیت تأهل هیچ رابطه معناداری وجود نداشت و در این مورد با مطالعه قاسم‌نژاد مقدم

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

(۱۳۸۹) همخوانی نداشت (۱۴) که این تفاوت نتایج می‌تواند به دلیل تفاوت در ویژگی های گروه‌های هدف باشد.

در رابطه با محل زندگی و مؤلفه‌های کارآفرینی، بین بعد ریسک‌پذیری و متغیر محل زندگی رابطه معناداری وجود داشت؛ به گونه ای که افراد غیر بومی نسبت به افراد بومی از ریسک پذیری بالاتری برخوردار بودند. می‌توان گفت دور بودن از خانواده، تجربه زندگی خوابگاهی و حضور در جو همسالان از مواردی است که در دانشجویان غیر بومی بیشتر از دانشجویان بومی مصداق دارد. لذا هر یک از این عوامل که خود نقطه شروعی برای استقلال فکری و عملی فرد نیز هستند، می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر افزایش ریسک پذیری دانشجویان غیر بومی داشته باشد.

در رابطه با سن و مؤلفه‌های کارآفرینی در مطالعه‌ی حاضر بین این ۲ هیچ ارتباط معناداری مشاهده نشد. این نتیجه با نتایج مطالعه‌ی شاه حسینی و میرآخورلی (۱۳۸۶) بر روی دانشجویان تحصیلات تکمیلی واحد علوم واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی همخوانی نداشت که بین مؤلفه‌های خطرپذیری و نیاز به توفیق و سن ارتباط معکوس وجود داشت. یعنی با افزایش سن دانشجویان سطح این مؤلفه‌ها کاهش می یابد (۲۰).

ویژگی استقلال‌طلبی نیز نیازمند تغییرات رفتاری زیاد نزد دانشجویان است. وابستگی به کمک دیگران در انجام کارها، پیروی و دنبال کردن دستورات کاری ابلاغی و خود رأی نبودن از جمله رفتارهای ضد کارآفرینی است. تقویت روحیه عدم وابستگی فرزندان به پدر و مادر در انجام امور محوله از جمله اقدامات اساسی برای تقویت روحیه استقلال درزمینه کارآفرینی است. در مورد ویژگی خلاقیت، نیز با اندک تغییرات در رفتارهای دانشجویان، این ویژگی نیز می‌تواند تقویت شود. از طریق آموزش‌های ایده پردازی، تفکر خلاق و آمادگی برای تغییر می‌توان ویژگی خلاقیت دانشجویان را به حد قابل قبول رساند. به طور کلی می توان گفت هر یک از مشخصه‌های رفتاری کارآفرینان را می‌توان به وسیله آموزش تقویت کرد. برای مثال، پژوهش ماسون و آرشد (۲۰۱۳) بر روی دانشجویان اسکاتلندی نشان داد تخصیص یک تجربه یادگیری به همراه یک آموزش مکمل از طریق نرم‌افزارها (application) می‌تواند یادگیری را در دنیای واقعی کارآفرینی آسان‌تر کند (۲۱). پژوهش زالی و همکاران (۱۳۸۶) بر روی دانشجویان دانشگاه مازندران نیز نشان داد تمایل به خطرپذیری، کانون کنترل درونی (عزم و اراده)، نیاز توفیق طلبی، استقلال‌طلبی و تمایل به خلاقیت فاصله کمی با حداقل امتیاز قابل قبول دارند (۱۸).

همچنین بر اساس مطالعه‌ی سوختانلو و همکاران (۲۰۰۹) بر روی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران، به این نتیجه رسید که سطح‌های تحصیلی و دوره‌های دانشگاهی مختلف، قابلیت‌های کارآفرینی را افزایش نمی‌دهد. این پژوهش مواردی چون ضرورت مرور محتوای دروس موجود، همکاری بیشتر بین دانشگاه‌ها و مراکز کارآفرینی دانشگاهی، برنامه‌های آموزش کارآفرین محور در همه دوره‌های کشاورزی را به عنوان راه‌حل معرفی کرد (۲۲).

از آنجا که این پژوهش صرفاً بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد انجام شد، نتایج به جوامع بزرگ‌تر چندان قابل تعمیم نیست. از نقاط قوت پژوهش حاضر می‌توان به کاربردی بودن نتایج آن در ارتقای رویکردهای آموزشی خصوصاً در زمینه آموزش شیوه‌های کارآفرینیِ متناسب با اهداف رشته اشاره کرد. همچنین استفاده نشدن از سایر رویکردهای تحقیقاتی همچون کیفی در کنار روش مورد بررسی، از جمله محدودیت‌های این مطالعه بود.

نتیجه گیری

چون دانشجویان از ویژگی عزم و اراده خوبی برخوردار هستند، از طریق آموزش کارآفرینی به ویژه آموزش‌های رفتاری، می‌توان روحیه خلاقیت، انگیزه توفیق طلبی، خطرپذیری و استقلال‌طلبی را در آن‌ها تقویت کرد. با توجه به نتایج، پیشنهاد می شود جهت بالا بردن ویژگی استقلال طلبی دانشجویان، بازی‌های مدیریتی در محیط واقعی طراحی و در آن به دانشجو استقلال عمل داده شود تا، مسائل بازی را حل کند.

به منظور بهبود ویژگی ریسک پذیری، می توان مواردی نظیر انتخاب اهداف سخت، اهمیت ندادن به امنیت شغلی و تصمیم گیری در محیط عدم اطمینان را در دانشجویان تقویت نمود. از طریق آموزش‌های ایده پردازی، تفکر خلاق و آمادگی برای تغییر می توان ویژگی خلاقیت را بهبود بخشید. جهت بهبود ویژگی عزم و اراده، آموزش‌های کارآفرینی به ویژه آموزش‌های رفتاری

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

پیشنهاد می شود. بدیهی است هدف آموزش‌های کارآفرینی باید انتقال دانش و ایجاد مهارت در دانشجویان باشد و سرانجام اینکه این آموزش‌ها باید نگرش‌های کارآفرینانه را در آن‌ها ایجاد کند.

سپاسگزاری

نویسندگان، از مشارکت‌کنندگان در پژوهش حاضر، صمیمانه قدردانی می‌نمایند.

مشارکت نویسندگان

طراحی پژوهش: م الف. ب

جمع‌آوری داده‌ها: ح. ی

تحلیل داده‌ها: ف. س

نگارش و اصلاح مقاله: خ. خ، م م.ک، م. ص

سازمان حمایت‌کننده

این مقاله برگرفته از پروژه کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد می باشد و از سوی هیچ سازمانی مورد حمایت مالی قرار نگرفته است.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافعی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

References

1) Ratten V. Healthcare organisations innovation management systems: implications for hospitals, primary care providers and community health practitioners. Int J Social Entrepreneurship and Innovation 2015; 3(4): 313-22. doi: https://doi.org/10.1504/IJSEI.2015.069354.
2) Jahanmir SF. Paradoxes or trade-offs of entrepreneurship: exploratory insights from the Cambridge eco-system. Journal of Business Research 2016; 69(11): 5101-5. doi: https:// doi.org/ 10.1016/ j.jbusres.2016.04.087.
3) Rostami M, FayzeBakhsh A. A typology of entrepreneurial opportunities based on their origins and development processes. Iranian journal of management sciences 2012; 7(27): 1-32. [Persian]
4) Hossieni Dana HR, Miresmaiili BS, Boland Hemmat A. The role of media in promoting a culture of entrepreneurship. Media Studies 2013; 8(22): 1-18. [Persian]
5) Monavarian A, Ahmadi Tonekaboni M. The effect of organizational culture on entrepreneurial orientation in bank karafarin. Quarterly journal of management and development process 2012; 25(2): 53-76. [Persian]
6) Spencer AS, Kirchhoff BA, White C. Entrepreneurship, Innovation, and Wealth Distribution The Essence of Creative Destruction. International Small Business Journal 2008; 26(1): 9-26. doi: https:// doi.org/ 10.1177/ 0266242607084657.
7) Dama KV, Schippera M, Runhaarb P. Developing a competency-based framework for teachers' entrepreneurial behaviour. Teaching and Teacher Education 2010; 26(4): 965–71. doi: https://doi.org/10.1016/j.tate.2009.10.038.
8) MarnaniBarati A, Tourani S, Gohari M, Zahiri M. Entrepreneurship Training in Medical Universities: A Way to Grow Entrepreneurs in the Health System. Homa-ye-salamat Journal 2009; 5(4): 6-10. [Persian]
9) Gibb AA. Enterprise culture and education: understanding enterprise education and its links with small business, entrepreneurship and wider educational goals. International small business journal 1993; 11(3): 11-34. doi: https:// doi.org/ 10.1177/026624269301100301.
10) Sharifzadeh A, Abdollahzadeh Gh. Hierarchical analysis alternatives of entrepreneurship education in higher agricultural education. Iranian journal of agricutural economics and development research 2013; 44(1): 95-107. [Persian]
11) Yaraei A. Examine some entrepreneurial spirit among students and Comparison with industry managers [M.S. Thesis]. Shiraz: Shiraz university, School of Economic, Management & Social Sciences; 2004. [Persian]
12) HezarJaribi J. Entrepreneurship development among graduates. Quarterly journal of research and planning in higher education 2004; 9(4): 159-77 .[Persian]
13) Jafari Moghadam S, Etemadi K. A comparative study of entrepreneurial attitudes among master students of entrepreneurship management and electrical engineering of the university of tehran. Journal of Entrepreneurship Development 2009; 2(4): 163-82. [Persian]
14) Ghasemnejhad Moghaddam N. Evaluation of Entrepreneurship Rate Students of Islamic Azad University. Innovation and creativity in human science 2011; 1(1): 1-20. [Persian]
15) Taghizadeh H, Tari Gh, Bina B. Investigating the effect of structural dimensions on entrepreneurial tendency (case study). Quarterly journal of industrial management 2012; 7(20): 35-48. [Persian]
16) Guo KL. Entrepreneurship management in health services: an integrative model. J Health Hum Serv Adm 2006; 28(4): 504-30.
17) Siadat SA, Rezazade ShS, Babri H. Entrepreneurship Morale among Students at Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education 2012; 12(7): 527-36. [Persian]

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

18) Zali MR, Madhushi M, Kordnaiich A. Assess the entrepreneurial characteristics of students (Case study: Mazandaran University). Modarres human sciences 2007; 11(55): 81-113. [Persian]
19) Badri E, Liaghatdar MJ, Abedi MR, Jafari E. A survey of entrepreneurship capabilities of Isfahan University Students. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education 2006; 12(2): 73-90. [Persian]
20) Shahhosseini A, Mirakhurli A. Determining the level of individual entrepreneurship among students of islamic azad university (case study: graduate student in cultural management at science & research branch). Journal of cultural management 2009; 3(3): 103-14. [Persian]
21) Mason C, Arshed N. Teaching entrepreneurship to university students through experiential learning. Industry and Higher Education 2013; 27(6): 449-63. doi: https://doi.org/ 10.5367/ ihe. 2013. 0180.
22) Sookhtanlo M, Rezvanfar A, Hashemi SM, Karaj I. Psychological capabilities affecting agricultural students' entrepreneurship level: a comparative study. Research Journal of Agriculture and Biological Sciences 2009; 5(2): 175-84.

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]

Research Article

An Investigation on Entrepreneurship Status of Healthcare Management Students in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

Mohammad Amin Bahrami [1,2], Fatemeh Sepaseh [3], Mohammad Mehdi Kiani [4], Hakime Yaghouti [5], Marzieh Salehi [6], Khatere Khanjankhani [7*]

[1] Associate Professor, Hospital Management Research Center, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd , Iran
[2] Associate Professor, Department of Healthcare Management, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran
[3] MSc student in Healthcare Management, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran
[4] Ph.D. student of Health Policy, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[5] BSc in Healthcare Management, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran
[6] MSc student in Healthcare Management, School of Management and Medical Informatics, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
[7] MSc in Healthcare Management, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

*** Corresponding Author:** Khatere Khanjankhani
kh.khanjankhani@gmail.com

Citation: Bahrami MA, Sepaseh F, Kiani MM, Yaghouti H, Salehi M, Khanjankhani Kh. An Investigation on Entrepreneurship Status of Healthcare Management Students in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. Manage Strat Health Syst 2017; 2(2): 79-87.

Received: March 08, 2017
Revised: May 22, 2017
Accepted: June 22, 2017

Funding: The authors have no support or funding to report.

Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist.

A B S T R A C T

Background: The role of entrepreneurship as an important economic phenomenon is obvious. Since each community is involved in the production of wealth as well as development of technology, and productive employment, special attention should be paid to entrepreneurship. In this regard, this study aimed to investigate the status of entrepreneurship among students of healthcare management in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences.

Methods: This descriptive, cross-sectional study was conducted in 2014. The population included all healthcare management MSc and BSc students in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences (n = 80). Furthermore, the required data were gathered by using a standard questionnaire; the validity and reliability of which have already proven. Data were then analyzed by descriptive statistical methods in SPSS 16.

Results: Among dimensions of entrepreneurship, the highest average belonged to the internal control with the mean score of 3.93 ± 0.59, while dimension of risk sharing had the lowest average by mean score of 3.20 ± 0.61. According to Pearson correlation coefficient a significant correlation was observed between dimensions of risk sharing and independence (p = 0.001) and also between the dimensions of achievement (p = 0.001) and internal control (p = 0.003).

Conclusion: Since students have good rates of determination, their spirits can be nourished with creativity, achievement motivation, risk taking, and independence through entrepreneurship education, especially behavioral education. It is obvious that the purpose of entrepreneurship educations can be noted as transferring knowledge and building skills in students. Finally, this training should create an entrepreneurial attitude in them.

Key words: Entrepreneurship, Student, Management, University, Medical Sciences

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.24766879.1396.2.2.1.3]